

Risale-i Nur'un Ehemmiyeti \ "Bahirden Katreler\"

Risale-i Nur, Kur'an-ı Azim-üş Şan'ın bu asırda aziz ve celil bir tefsiridir. Müstesna ikna sistemi, mükemmel üslubu, manalarının cazibedarlığı, üstün mantığı, cerhedilmez hüccet ve delilleri, his ve gönüller üzerinde tesir ve cazibesi, geniş muhtevası, derin mesaili, müstakim görüş ve prensipleriyle memleketimizde ve bütün Dünya'da, fevkalâde bir teveccüh ve rağbete mazhar olan Risale-i Nur Külliyyatı, muhtelif ilim dallarında çalışan mütehassıs insanlar tarafından ilmî ve mukayeseli bir şekilde incelenmelidir. Bu tefsirler, gerek usûl açısından, gerekse asrın ihtiyaçlarına cevap verme yönü ile, ayrıca pek çok ilim dalını ilgilendirecek derecede, fevkalâde geniş bir muhteva içersinde mütenevvi mesailin izahları olduğundan çok yönlü araştırılabilir. Görebildiğimiz kadarıyla;

İman Hakikatları, İnsanın Mahiyet ve Gayesi, Kâinat, Ölüm, Ebediyet, Yaratılış, Tasavvuf, Hakikat, Tarikat, Risale-i Nur'un Fikrî Muhiti, Mevzu'u, Maksudı, Gayesi, Fikrî Sıhhati, Felsefî Estetiği, Kuvve-i Kudsîyesi, Aksiyon Gücü, Fikirlerindeki Tenasüp ve İnsicam, Edebî Estetiği, Teceddüdü, Cemaat Tesis Etme Gücü, İçtimaî, Siyasî ve İktisadî Bakış açısı, Hukuk ve Adalet Anlayışı, Risale-i Nur Ekolünün Küllî Karakteri... gibi meselelerin her biri, başlı başına üzerinde araştırma yapılacak konulardır. Bunları istikbâlde gelecek gayyur, müdakkik ve muhakkik Nur Talebelerine havale ederek, o bahirden bir katre, o güneşten bir lem'a, o gülistandan bir güldeste alarak takdim ediyoruz.

I. FİKRİ GÜCÜ

Risale-i Nurların kısa bir zamanda aktar-ı âleme yayılması, fevkalâde rağbet ve teveccüh görmesi ve bhusus mütefennin ve münevver kitleler tarafından takdir edilmesinin başlıca sebebi evveleminde O'nun fikrî gücünde aranmalıdır. Gerçekten Risale-i Nur, fevkalâde beliğ, nâfiz, selis, bir tarz-ı eda içersinde iblisi dahi ilzam ve iskat edecek derecede gayet kuvvetli bir fikir gücüne sahiptir. Muhatabın anlayışını dikkate alarak, fevkalâde yüksek belâgat ve izah üslubu içersinde, hakikatı da incetmemek kaydı ile, iman ve Kur'an'a ait en yüksek en ince ve derin meseleleri misilsiz bir tarzda, cerhedilmeyecek delil ve hüccetlerle isbat etmekte, akla göstermektedir.

Kur'an'dan muktebes bir kamus-u hikmet ve marifet olan Risale-i Nur, asrımız ve gelecek asırların kalb, dimağ, nefis ve hissiyatlarını tatmin, tenvir ve teshir edecek gayet engin bir umman-ı hüccettir.

Risale-i Nur fikrî yönü ve tedaî gücü noktasında pek çok cihetlerle değerlendirilebilir. Bunlardan sadece bir kaçını nazara vereceğiz:

a) Delil ve İstidlal Gücü:

Risale-i Nur'lar, fennin tekâmülü hengâmında, asrın anlayışına mutabık yeni yeni istidlâl ve izah tarzları getiren; çok yüklü, doyurucu ve tatmin edici misâl ve mukayeselere sahip, iktidarlı ve mukni eserlerdir. Bu sebeplerle, Risale-i Nur delil ve istidlâl açısından harikadır.

Herhangi bir meseleyi izah ederken mücerred bir anlayışla, yani tasvir ve iddia ile iktifa etmez. İddiasını mantığın eline verir, fikirle dimağı bir laboratuvar haline getirip, muhataba konuyu birçok yönleriyle tahlil ettirir, mukayesesini yaptırır. Mantikî ve müteselsil bir fikrî yapıyla hakikata tahşidat yaparak hedefe yürür. Delilleri çok cihetle birbirleriyle bağlayarak akla tesir icra eder. Fikirde müşterek noktaları öylesine bir maharetle bir araya getirerek, manaya kuvvet kazandırır ki, delillerin kuvveti, fikirlerin şiddet-i mukareneti ile hakikati muhatabın gözlerine gösterecek kadar bedihileştirir. Delilin kuvvetiyle hakikatin izahını öylesine tasnif, tahlil ve mukayese ile ele alır ki, fikirlerde manzume-i efkârı tesis ettirir, hayali zenginleştirir, kalbe itminan verir, fikre ufuk ve derinlik getirir. Hakikatin güzelliği ile delillerin mükemmelliğini, üslubun kıvamı içersinde maharetle öylesine yoğurur ve beyana öylesine okşayıcı bir selâset verir ki, gönüllerde itminan-ı tam ve huzur-u kâmil sağlar, safa-yı vicdanı netice verir.

Risale-i Nur'daki ikan tarzı öylesine mükemmel ve fikir gücü öylesine yüksektir ki, hemen tesirini gösterecek derecede, zihinleri istilâ etmek isteyen muzahrafet ve zulmanî fikirleri, kalplerdeki pusları, şüphe ve vesveseleri eritir, ihrak eder. Beyanındaki sihir ile muhatabına tesir eder, fikrî kısılcına alır, bir bakarsınız ki, Nur'ları okuyanın rengi değişmiş, fikri değişmiş, âlemi değişmiş. Fikri ile, hayra kabiliyetini kaybedip Hak'dan udul etmiş, hakikatten uzaklaşmış ve tefessüh etmiş kalb ve vicdanları ezer, makhur eder, tezlil eder, tahkir eder.

Risale-i Nur, metin kalbli, bükülmeyen bilekli bir mücahiddir. Meydan-ı mübarezede, rüstempeşandane bir celâdetle, şirk ve delâletin boynunu vurur, kafasını uçurur. O, yüzyıllardan beri Kur'an ve imana, dinsizlik ve zındıka namına yapılmak istenen tecavüzleri, şüphe ve inkâr fikirlerini kökünden kazımış, her türlü hücumları akim bırakmış, küfr-ü mutlakı zirü zeber etmiştir.

"Kelâmdan maksad, muhakeme ve muvazene tarikini göstermektir." kaidesinde, Risale-i Nur, sehl-i mümteni tarzında, kâinat kuvvetinde bir delili bazen bir cümle içersinde gösterir. Bazen de bir cümle ile binlerce muvazene ölçüsünü nazara verir. Meselâ, **"Bir işne ustasız olmaz."** cümlesiyle kâinatta yaratılan her mevcudun bir ustaya muhtaç olduğunu, usta olmadan eser olamayacağını idraka çakar, fikre yerleştirir. Böylece dimağa güç kazandırır, düşünceyi kavileştirir, muhakemeyi açar. Her mahlukun azasıyla, cevahiriyle, terkibiyle, hüceyratıyla, zerratıyla, evsafıyla, ahvalıyla, hasılı binlerce dillerle Sani-i Alem'in varlık ve birliğine şahit ve bürhan olduğunu akla gösterir.

"Bir köy muhtarsız olmaz." ifadesiyle, şu muhteşem kâinatın hâkimsiz ve

sahipsiz olamayacağını, ancak nihayetsiz kudret, azamet ve ceberrut sahibi yekta ve misilsiz bir padişah-ı bîzevali olduğunu muhakemeye havale eder ve iki kere iki dört eder derecesinde akla kabul ettirir.

Risale-i Nur, tedai yönü ile de harikadır. Bir taraftan mütecanis hakikat ve diller birbirine kuvvet verip, biri diğerini takviye ederken, diğer taraftan bahsettiği fikrin zıddını da hayale getirir. Birbirleriyle tezat teşkil eden fikirleri tahayyül, tasavvur ve taakkul dairelerinde tahlil ettirir. Neticede matlub olan mükemmel fikir süzülüp ortaya çıkar. Meselâ, saadet ve sürurun yalnız ve yalnız iman ve İslâm dairesinde olduğunu izah ederken, iman ve hidayetdeki güzelliği lâtif ve rakik ifade ve ibarelerle o kadar net, o kadar selis, o kadar mükemmel izah ve isbat eder ki, ruh ve akılları, gönül ve hissiyatları bu hakikatın cazibesine hahişkar kılar, istidatları ateşlendirir, şevk ve gayretleri coşturur. İmanın zıddı olan küfrün mahiyetindeki çirkeflik ve müzahafata karşı da, tedai ve tezat kanunu ile aynı beyan içersinde ruhlarda şirk ve küfre karşı şiddetli bir uzaklık ve tenfir uyandırır. Risale-i Nur, ifade ve ibarelerin ipleri ve binbir delil çiçekleriyle nakşedilmiş bir halı misüllü maharetle mantık tezgahında hakikatleri dokurken; batıl zihinleri, menfi fikirleri de hallaç pamuğu gibi paramparça eder, dağıtır.

Hülasa, Risale-i Nur, nazirsiz istidlâl gücü, misilsiz hüccet ve bürhanları ve mezkûr kanunlarıyla, Kur'an'a karşı mübareze etmek isteyen muannid ve mütekebbirlerin burnunu, cebbar hodfuruşların da belini kırmıştır. İşte bu sebeplerle -Lillahilhamd- Risale-i Nur dağlar gibi tecessüm etmiş dalâlet ve küfür yığınlarının tepelerine şimşek gibi inen müthiş bir manevi kuvvettir.

Evet, Risale-i Nur, haydarane kükreyişi, celâldarane fikrî bakışı, hakîmane tahlili, âlimane ve edibane izahı ile hadde gelmeyen delil ve hüccetlerinin tesanüd ve teanukundan perçinleşmiş, hakikatın kırılmayan bir yumruğudur. O üflemele söndürülmeyen bir Nur'dur. Zülmanî ve huffaş kafaları zir ü zeber etmiş ve kıyamete kadar da edecektir inşaallah...

Risale-i Nur'da bazen bir cümle, yahut bir hüccet tek başıyla bir atom bombası gücü ve kuvvetindedir. Meselâ, çoğu zaman birbirleriyle mütedahil hakikatların müşterek yönlerini, çeşitli cihetlerini ve nisbetlerini göstererek, mutlub olan fikirlerini müteselsilen bir cümlede derceder. Bir tek cümle ile pek çok hakikatlara kapı açar, fikre derinlik kazandırır, anlayışa inkişaf, idrake ölçü getirir. Meselâ,

“Alem güzeldir, demek Sani hâkimdir, abes yaratmaz, israf etmez, isdidatı mühmel bırakmaz. Demek istizamı daima tekmil edecek. Ciğer-şikâf ve tahammülsüz ve emel öldürücü bütün kemâlâtı zir ü zeber eden hicran-ı ebedi olan ademi, insana musallat etmez. Demek saadet-i ebediye olacaktır.”

ifadesi kıyas-ı mürekkebe ile hakikatin muhtelif şube ve kısımlarını adeta parmağını üzerine basmak suretiyle tahşid ederek gösterir. Şöyle ki, âlemin güzelliğinden ustanın hakim olduğuna, hâkim olan ustanın abes ile iştilal ve israf etmeyeceğine intikal ettirir. Madem abes yaratmaz, israf etmez; öyle ise kâinatın en mükemmel cevheri olan insanı yokluğa, hiçliğe atmaz, toprağa gömerek israf ettirmez. Öyleyse insan ebede namzeddir. O halde saadet-i ebediye olacaktır. Demek saadet sarayları bizi bekliyor. *"Madem Allah var, öyle ise ahiret vardır."* Hakikat-ı fenniye ve fikriyeyi mantık silsilesi içerisinde mecz ve isbat ile zıddının muhaliyetini ortaya koyar. Böylece ulûm ve fûnûna ait meseleleri meydanı cehaletten, saha-ı fikir ve irfana naklettirir. Efkâr-ı kâfirane üzerine müesses olan batıl felsefeyi esasından, temelinden çökertir, darmadağın eder.

"Tesadüf, şirk ve tabiat"tan teşekkül eden fesad şebekesinin âlem-i İslâmdan nefiy ve ihracına, Risale-i Nur'ca verilen karar infaz edilmiştir."

b) Risale-i Nur Kuvve-i Kudsiye İtibariyle Güçlüdür:

Risale-i Nur, Cenab-ı Hakk'ın hususan teveccüh ettiği ve manen vazifelendirdiği kuvve-i kudsiye sahibi bir zatın dehasına istinad ettiğinden dolayı güçlüdür, kuvvetlidir. Risale-i Nur'un hem muallimlik, hem de mürebbilik yönü vardır. Yani bir taraftan hakikatları ders verip talim ettirirken; diğer taraftan da ruh ve kalbi terbiye ile, istifazeye yönelterek iç âlemi düzeltir, nefsi tezkiye eder, mizacı mutedilleştirir, ahlakı ulvileştirir. Muntesiplerini manevi bir merkeze, yani habibullaha bağlar, manen murakabe ederek sırat-ı müstakime isal eder. Bu hali ile Risale-i Nur, kopmaz bir manevî zincirdir. Ona elini atan, yapışan necat bulur.

c) Risale-i Nur Menba İtibariyle Güçlüdür:

Risale-i Nur, Kelâm-ı Ezelî olan Kur'an'ı Azîm-üş Şan'a istinad ettiği ve o ilâhî menbaya dayandığı için güçlüdür. O nihayetsiz bahirden tereşşuh ve O'ndan telemmu ettiği için feyizlidir, nurludur, bereketlidir. O menbadan kaynaklandığından dolayı, beyanında tesir ve güzellik vardır. O kudsî hakikata raptolduğundan gözü açıktır, fikri parlaktır, lisanı fasihtir.

"Risale-i Nur doğrudan doğruya Kur'an'ın bahir bir bürhanı ve kuvvetli bir tefsiri ve parlak bir lema-ı i'caz-ı manevisi ve O bahrin bir reşhası ve O güneşin bir şuaı ve maden-i ilm-i hakikattan mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i maneviyesidir."

d) Risale-i Nur, Mevzu'u, Maksadı ve Gayesi İtibariyle Güçlüdür:

Risale-i Nur, mevzularının engin ve coşkunluğu, ihtiva ettiği maksatlar, meşgul olduğu gayenin kudsiyet ve ulviyeti itibariyle güçlüdür.

Risale-i Nur, Kur'an'ın hayattar unsurları ükmünde olan iman hakikatlarını ihtiva ettiğinden dolayı, cidden en büyük ehemmiyeti haizdir. İlmin şerefi, mevzuuna göre olduğundan, Risale-i Nur'lar bu cihetle harikadır. Zira, marifetin müteaddid cihetlerinden, hakikatın mütenevvi ve muhtelif yönlerinden, meselâ, marifet-i ilâhiye tabakalarından, Zat-ı İlâhiyeden, Esmâ-ı İlâhiye'den, Şuunat-ı İlâhiye'den, Ahkâm-ı İlâhiyeden, Marifetullah'dan, Muhabbetullah'dan, Mehafetullah'dan, daire-i ilimden, daire-i kudretten, daire-i imkândan, daire-i vücubdan, insanın gaye-i asliyesinden, kâinatın sırr-ı hilkatinden, yaratılışın ince hikmet ve maslahatlarından, hayat-ı kalbiyeden, hayat-ı semaviye ve ruhaniyeden, alem-i ahirete ait geniş ve derin mesailden, mana aleminin gizli, ince derinlik ve hususiyetlerinden bahis açar. O marifet ikliminin engin ve zengin sahalarına doğru insanı çeker. Nazar ve fikirleri, bu derya-yı lâtifenin ceryan-ı şirînine kaptırarak vecd, sürur ve huzur içersinde azim ve iştiyakın kulaçlarıyla, o enginlere doğru yüzdürür, daldırır. İnsan sinesine tabaka tabaka dizilmiş en ince duygu ve hisleri ihtizaza, ayrı ayrı lâtifeleri cuş-u huruşa getirip, her kalbi, kabiliyeti nisbetinde feyizyab eder, irfana mazhariyet ile ilahî esrara kavuşturur.

Akil ve fikridahi, nazarını o umman-ı marifetin seyr ve temaşasında gezdirdikçe, insan, o gavvas-misal fikr-i nakkadını, yani hakkı batıldan ayırt eden o deryanın derinliklerine daldırdıkça, Şuun-u Rabbaniye'ye ve esrar-ı ilâhiyeye ait nice nice bibaha ve biemsal define ve hazineleri keşfeder.

Evet, böylesine geniş bir sahada, engin ve zengin manalarla yüklü hakikatları; her bir lâtifenin hakkını verecek, her hissi doyuracak tarzda, zihne derinlik sağlayacak şekilde, fikir ve mantığın tahlil ve teyidi ile, her yönü ile mükemmel bir şekilde izah tarzına, ne selefin, ne halefin, ne işrakıyyun, ne meşaiyyun, ne Endülüs hükemasının, ne Maveraünnehir ülemasının, ne Belh Raiflerinin ve ne de Irak mutasavvıflarının kitaplarında rastlanabilir.

e) Risale-i Nur'un Fikri Sıhhati ve Felsefi Estetiği:

Dinî, içtimaî, ferdî ve umumî fikirlerin menbaı, ehil bir rehber ve mürşide, bir kanun-u küllî ve muvazene-i müstakime dayanmazsa, o fikir ve düşünce, netice ve semere itibariyle tahripkâr olur. Tarihin yaprakları ders-i ibret ile karıştırılırsa, bir menba-ı kudsiye istinad etmeyen fikirlerin hüsrarla neticelendiği görülecektir.

Risale-i Nur, Resul-ü Ekrem (s.a.v.) gibi bir rehber, Kur'an-ı Azim-üş Şan gibi bir mürşid-i ekmele istinad ettiği için fikren sıhhatlidir, müstakimdir.

Ehl-i Sünnet ve Cemaat mezhebinin fikirlerinin bu asırda en kuvvetli ve en ruhlu bir hülâsasıdır. Sanki "ârı sütü" kuvvetinde bir gıda-yı manevîdir.

Risale-i Nur felsefî estetik yönü ile fevkalâde mükemmel ve orjinaldir. Bu hususta nafiz ve basiretkâr bir dersane-i hikmettir. Meselelerin tahlil ve değerlendirmesini yaparken kışrı çatlatır, lübü gösterir. Her şeyin esasını, özünü izah eder. Temele iner, hadiseleri menbaina bağlar. Kâinattaki tenteneli perdelerin hicaplarını kaldırır.

Hakikatı, net ve tekellüfsüz gösterir. Kainattâki güzellik ve tenasüb, intizam ve mizan, tertip ve tavzif perdelerini açar; yetmiş bin perde arkasındaki Şems-i Ezel ve Ebedi akıl ve kalblere gösterir. Eserden, müessiri namına bahis açar. Sanattan, sanatkârını takdir ettirir. Her şeyden Sultan-ı Ezeli'nin saltanatını ilân eder, Vahdaniyet-i İlâhiye'yi isbat eder. Kâinatı nazar-ı mütalaaya serer, bir kitap gibi okur ve okutturur. Lafzı değil, manayı esas alır, taşıdığı cevherden dolayı sadece kıymet verir. İnsanı manası için sever, cevherinin bihemta olduğunu, ebed için yaratıldığını, ebede namzet olanın büyük olduğunu izah eder.

Risale-i Nur, okuyucusunun ruhuna, kimi sevmesi lazım geldiğini, yani hakiki mahbub, hakiki mutlûb, hakiki maksud, hakiki mabud'un kim olduğunu ders verir. Davayı öğretir, sevdâyı öğretir, insanın hakiki meşgale ve maksadını talim ettirir. İnsandaki kemâlâtın, ancak irfanında, idrakında, vicdanında, ibadetin tecelli edeceğini beyan eder. Nazar-ı iştiyakları hakikata celbedip, ruhları cezp eder. Kalblerin temayülünü Hakk'a çevirir. Allah'a dost kılar.

2. RİSALE-İ NUR'UN ESTETİK GÜCÜ

Risale-i nur, âli ve çok yüksek hakikatların izahı olduğundan, Bediüzzaman Hazretleri mevzuun ulviyetine binaen, ekseriya muktezayı makam olarak, eserlerinde şiddet, kuvvet ve heybeti tazammum eden üslub-u âliyeyi ihtiyar eder. Bununla beraber konunun mizacına, makamın muktezasına mutabık olarak, yer yer üslub-u müzeyyene ve üslub-u mücerredi de ihmal etmez. Hangi üslubu kullanırsa kullansın, ifadelerinde itidal-i mizacı muhafaza eder. Kaydın istihkakını, makamın rütbesini dikkate alır. Her kaydın istidadına muvafık taksimat yapar. Üslublarında katiyen muvazeneyi kaybetmez. Makamın istidat ve kabiliyeti nisbetinde, teşbih ve temsile yer verir. Hisse cevelân, hayale şaşaa verirken hakikatı merkezinden inhiraf ettirmez. Mananın tabiatı ve makamın istidadına uygun olarak lafza ziyet verir.

Meselâ, bazen mukteza-yı makam olarak, bakarsınız ki, kelâmında israf ve tekellüften şiddetle kaçınarak, sade ve fitrî bir üslubu ihtiyar eder. Gâh olur, gösteriş ve tasannudan arınmış bir ziyet ve parlaklığa sahip, yer yer terhib ve terhibi de tazammun eden üslub-u müzeyyenenin eline manayı cilvegâh kılar.

Gâh olur, makamın izine muvafık olarak, manaya haşmet, azamet ve vüsat verir. Bazen kelâma öylesine bir istidat verir ki, kelâm bir taraftan va'z olunduğu manayı kuvvetle beyan ederken, diğer taraftan da, pek çok manaya delâlet edecek şekilde birçok fûruatların tohumlarını tazammun eder. Her biri ayrı ayrı semere verecek fûruatı birbirleriyle irtibatlandırır. Gâh olur, telmihatın eliyle bir taraftan en ince hayalleri ihtizaza getirirken, diğer taraftan kalbin en derin köşelerindeki hissiyatı intibaha getirir.

Bazen lâtif bir üslub ihtiyar eder, kelâmın selâset ve rakikliği, letafet ve ahengi, bâd-ı sâbanın esişinden daha lâtiftir. Bu üslubun gönüllerde meydana getirdiği tesir ve sürur; parlak ve şeffaf olarak akan bir nehrin akış ve temaşasından daha tatlıdır. O üslub, feza-yı lâhutiden hareketle, Cennet çiçeklerinin üzerinden esip gelerek,

ruhlara taze hayat veren bir nesimin, namahsur sürurları kadar can-fezadır.

Gâh olur, ifadede öyle sertleşir, elfaz-ı cezalet ile beyanında, öylesine bir heybet ve iclâl tezahür eder ki, ra'd misâl sadasiyle bir taraftan münkir ve zulmanî kafaları ihrak ederken, diğer taraftan da müheyyep ve kuvvetli beyaniyle cemaatına selâbet-ü kuvvet kazandırır. Onları takviye eder, teskin eder, şuurlarına şeffafiyet getirir.

Gâh olur, beyanındaki coşkunluk, manasındaki derinlik, mesailindeki ulviyet ve ufuk öylesine genişlenir, muhatabına feyz ve bereket saçar ki, o feyz ve bereket, dimağları kudsî hakikata rapteder.

Mülk ve melekûta ait esrarları, hem hayat-ı şahsiye ve kalbiye, hem hayat-ı maneviye ve içtimaiye esaslarını müdakkikane, müdebbirane, münevvirane, hakîmane, ilmî ve mantıkî bir silsile içerisinde izah ederken, veciz ve sevimli teşbihler, zarif ve nazenin ibareler, nükteli ifadeler, ihatalı ve mantıkî tahliller ile kelâma öylesine bir ihtişam, azamet ve kudret, derinlik ve vüs'at, selâset ve letâfet katar ki, temasına hayran kalınır.

Elhasıl, O'nun üslubunun en hakim unsuru, son derece ikna kudretine sahip olmasıdır. Pek çok ediplerin ifadeleri seyyal ve zihinleri seri'-ül intikâl olmadığından, yeknasak bir üslubun kıskacında kıvrılır dururlar. Halbuki, Bediüzzaman, üslubunda en hâkim unsur olan mantığı kaybetmemek şartıyla mütenevvi üslup kullanır. Hatta konuya hissi bir akış, rakik bir ruh, kalbî bir akış hâkim olsa bile, yine hislerin kontrolü müteselsilen akıl ve mantığın elindedir. Bediüzzaman Hazretleri hakikatin, ruh ve kalbin üzerindeki mugaddi tesirlerini göz önüne alarak, eserlerinde kalbî daireden tut, ta hayat-ı içtimaiyenin en geniş dairelerine kadar taalluk eden mesaili; muvazeneli, tenasübe muvafık şekilde içten dışa doğru tanzim eden fevkalâde bir üslub içerisinde muhatabın halet-i ruhiye ve idrak kabiliyetine mutabık ve mevzuun muhteva ve estetiğini kaybetmeyecek şekilde dile getirir.

Hasılı, Bediüzzaman'ın üslub ve mantığı kendisi gibi cidden bediidir, gariptir, aciptir...

3. AKLA ÖLÇÜ VE HAYATA REHBER OLUŞU

Risale-i Nur, müntesiplerine tam bir tedbir ile iz ve yol gösteren en muazzam ve mustakim bir kıstastır. Risale-i Nur, her hadiseye mizan-ı Kur'an ve ilâhî düstürlar noktasından baktırır. Bunlardan bazılarını nazara verelim:

Evvelemirde, gaye ve vasıtayı birbirinden ayırttırır. Bunun neticesi olarak gayenin, Rıza-yı İlâhî ve bâki âlem için istikâmet ve ihlâs dairesinde çalışmak olduğunu bildirir. Sair dünyevî işlerin ise vesile ve vasıtalar hükmünde olduklarını öğretir. Okumaya ölçü getirir, neyin okunacağını öğretir. Boş ve malayani işlerle meşgul ettirmez. Hayatın tanzimine taalluk eden meselelerde iş bölümü yaptırır. İbadet ve itaat ile beraber, meşru çizgide, dünyevî işleri de birlikte yürütmeyi öğretir. Bakışa, duyuşa ölçü getirir. Helâl ve haram dairelerini çizer. Nefsin tezkiyesini, kalbin

tatminini dikkate alarak, hareket ve amelde itidalı sağlar. Şefkat ve sevginin hudutlarını tayin eder. Her şeyden evvel Allah sevgisini talim ettirir.

Fıtrattan gaye, yaratılıştan matlubun O olduğunu ve O'na dönüleceğini göz önüne serer. Peygamber sevgisini, bhusus Sultan-ı Enbiya olan Fahr-ı Alem (s.a.v.) Efendimizin sevgisini kalplere ilka eder. Vaktin kıymetini ve ömür sermayesinin önemini belirtir. Ebeveyne hürmet, talebe ve hoca münasebetlerinde ciddiyet, ailede saadet ve muhabbetin tesisine çalışır. Vatan ve millet, ordu ve devlet, bayrak ve sancak sevgisini telkin eder. Kuvvelerde mutedil tasarrufu esas alıdırıp mizaç ve ahlâka itidal kazandırır. Eğitimde din ile tecrübî ilimlerin tedrisatta birlikte telkin eder. Siyasî ölçü kazandırır, mutlak hayrın kabil-i tatbik olmadığı zamanlarda, ehvenüşşerri ihtiyar eder. Hadiselerin maziyle mevcut şartlar içerisindeki mukayesesini yaparak istikbal için ölçü kazandırır.

4. AKSİYON GÜCÜ

Bu külliye-i ilmiyedeki, manzume-i hakikatın cezb ve cazibesi, ateş gibi zekâları, temiz fitratları, âlicenap ve kahraman ruhları selim akılları kendine raptediyor. Kalb ve vicdanları Rabbanî ve ilâhî sırların meczubu, aşıkı kılıyor. Hissiyatları mana iklimine, hakikat âlemine müteveccihen ateşlendiriyor. Seddini aşarak yatağına sığmayan şeffaf ve berrak ırmaklar misillü, bu hakikat-ı kudsiye; elfaz, mana ve ahengin insicamı içerisinde en yüksek, en ulvî manalara yayılıyor. Tasvire sığmayan birçok hissiyatların süzgeçlerinden geçerek, saf şuurlara damlıyor, bir iksir-i manevî halinde yüksek hisleri sararak ruhları şaha kaldırıyor.

Zaferden zafere, fetihten fetihe koşan kahramanlar gibi, talebelerinin ruhlarını coşturuyor. Akıl ve dimağlarını iman ve Kur'an hakikatlarının tebliğ ve tamimcisi kılıyor. Tek kelime ile onları katıksız, hasbî, lillah için çalışan dava ve aksiyon adamı yapıyor.

Bu şems-i hakikata gönlünü kaptıran, bu ilâhî feyzin ma'kes ve mazharı olan bir ferdin, artık birinci vazifesi, belki hayatının gayesi ve vazife-i fıtrati; nefsinin, hayat ve ruhunu, servet ve devletini, fikir ve vaktini, bu âlî hakikatlerin hizmetine kemâl-i teslimiyetle hasr ve tahsis etmektir, vakfetmektir.

Artık onun tasavvur ve mülâhazası, temayül ve telâkkisi, dimağ ve vicdanı, şevk ve gayreti, arzu ve iştiyakı, hep bu âlî hakikatler ile. Şahsî esas alarak, bu milletin maddî ve manevî kurtuluşuna yardım edecek, himmeti âlî, gayyur ve fedakâr insanların yetiştirilmesine gayret gösterir. Masivadan tecerrüd ile insanların fani teveccühlerine bedel, Rıza-ı Bari'yi esas ittihaz ederek hareket ve hizmetlerini bu gayeye hasreder.

Bir ömür boyu gayesi için yaşar, gayesi için çalışır, şartlar ne olursa olsun maksadını gözetir, hedefini takip eder, cesaret ve celâdetle davasını neşreder. Coşkun bir vecd, müstakil bir hayat içerisinde, aşk ve şevk ile davasını bir meş'ale gibi gönülden gönüle, fertten ferde, devletten devlete, kıtadan kıtaya götürür. Bu uğurda

ortaya çıkacak her türlü belâ ve musibetlere, engel ve manialara karşı bağrını siper eder, bir paratöner gibi belâ ve musibetleri üzerine çeker, zirveleriyle bulutları delen yüce dağlar misali yerinde durup, dolu ve fırtınanın; kendi başına, yağmur ve rahmetin ise körpe ve neşv-ü nemaya müsait ova ve bağlara sevkine gayret gösterir. Ta ki güller ve gülistanlar açılsın, âlem devr-i Nur ve devr-i saadete ersin.

Herkesin güç ve iktidarını kaybettiği noktada. O yanardağ misali bitmeyen ve tükenmeyen, bir cehd ve faaliyet içersinde, etrafına kemâl-i ümid ve iştihak neşreder. Herkesin kabuğuna çekildiği ve hizmeti terk ettiği devrelerde, kemâl-i şevk ve gayret içersinde şule-i hakikatı yakar ve yaktırır. Korkusuz tavrıyla, emr-i bilma'rufu pervasızca telkin ve tebliğ eder.

Alemde her ehl-i takdir ve tasvire göre en mühim, en müşkil sayılmağa şayan bir şey vardır ki, o da cevher-i aslisinde kaffe-i fezail-i insaniyeyi cem etmiş bir vicdan-ı kâmilin, mertebe-i kadrini tavazzuh ettirici, izah ve ibareleri bulmaktır.

Bu müşkilatın farkında olarak, kameti kıymetimizin fevkindeki şu teşebbüsümüz; bu zor mesaili, muhatablarımızın istedikleri mükemmellikte olmamakla birlikte düşüncemizin vardığı kadarıyla kaleme aldık.

Risale-i Nur bahçesinin nurani gülleriyle, onların ruhanî bülbüllerinin âşıkane müdavele-i hissiyatlarından kalblere gelen sürur ve neşeler mümkün mü ki, şu fakir ve acizin lisanından rişte-i sütura dökülsün.